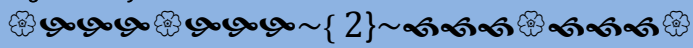

عبدالقادر مجرم

مینہ مرورہ شوہ

بسم الله الرحمن الرحيم بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم :: مینه مروړه شوه

شاعر :: عبدالقادر مجرم

خپروونکی :: هیواد ادبي یون

د چاپ کتابونو شمېر :: (۵۰۰)

کمپوز :: شاعر خپله

د پښتۍ انځور :: شاعر خپله

چاپ کال :: ۲۰۱۲ م

هیواد ادبي یون کلاسیف الله

منه

د دې دواړو پر پښتو مېنومشرانو لکه

عبدالخالق مندوخیل صاحب

ډیټي سکتري هیلتۀ کوټه

او

جلال الرحمن شرر صاحب

د کندهار اوسېدونکی چي په نه دید اونه

شناخت یې زما د دې کتاب مالي لگښت

پر خپلواوږو واخیست

عبدالقادر مجرم

منه

- محمدنعيم ازاد صاحب
 - حافظ كلیم الله حنفی صاحب
 - علي محمد سباؤن صاحب
 - امير محمد ليكوال
 - واجد تبری
 - نقيب الله افغان
 - عنایت الله اولس مل
 - محمد صابر روښان
 - سنگريار جوگیزی
 - محمد اعظم کاکړ صاحب
 - عبدالرزاق پښتون
 - کامرېډ محمد ابراهيم موسی زی
 - عبدالقاهر، ډي ايچ او افس کلاسیف الله
- چي هروخت يې راسره مينه کړی ده ..

مجرم

ٲرون

دهغه سٲري په نامه چي زما

د نيم ٲري ژوند همسفر دی

عبدالقادرمجرم

" د مروړي ميني د شعر انځور "

زه فکر کوم چي د کتاب سريزه د کتاب پېژندنې پيلامه گڼل کيږي. چي له لوستونکي سره مرسته وکړي. او ځيني داسي غوتي ورته و سپړلای شي چي د ليکوال په اند لوستونکي له ستونزو سره مخامخ نه شي. په ځانگړي ډول په شعر کي داسي خواږخيزه کيفيت يا څرنگوالی د يوه شعر په لوستلو سره کله کله رامنځ ته شي. چي پرته له شاعر څخه د هغه په اړه پرېکنده خبره څوک نه شي کولای. خو بيا هم خپل مطلب ورځني تر لاسه کولای شي.

په شعر کي د شاعر موندل که دومره گران کار نه بربښي نو دومره اسان هم نه دی. که څه هم د شعر په هنداره کي کتل خو د شاعر څهره له ورايه څرگندوي خو د شاعر د زړه خبري ته رسېدل بيا هم ژوري ځير کتني ته اړتيا لري. او د شعر ځير کتنه يا د هغه تل(ژورو) ته رسېدل د شعر پوهني ژور استعداد ځير کتيا او د فکر غوږې غواړي. چي د شعر ژوروته لوستونکی ورکوز کړي. او د شعر په درياب زړه کي گوهر وموندلای شي. د بناغلي عبدالقادر مجرم شعر هم په خپل ځان کي يوه دنيا لري. خو ساده ژبه يې ځانگړتياوه چي هېڅ پېچلتيا نه لري. او لوستونکي يې د شعر د دنيا سيل نه

ستړي کوي . ديوه ډېر درانه پوهاند کره خبره چي دمتن تر ټولو دپام وړ کمزوري داوي . چي سپړني يا شرحه ته اړتيا ولري . د ښاغلي مجرم شعر له دې کمزورۍ بې برخي دی . او دغه هنري ځانگړتيا يې د ډاډ وړ ده .

دا خبره وخت لږ پوهانو اښايي او جوته کړې ده . چي شعر دنورو هنرونو په څنگ کي يو هنر دی . لکه څنگه چي يو پښی جوړوونکی (مجسمه ساز) هنر مند په يوه کاني کي په هنري مينه او توان د يو چاڅهره جوړوي . او زړه يې پر خپله پنځونه (تخليق) باندي له خپلي هنري چينې څخه د ډاډ په اوبو ځان او بولای شي . نو ځير کتونکی په کاني کي له جوړي کړل شوي څهرې څخه د هنرمند د زړه خبره رابر سپره کولای او جوتولای شي ، ځير کتونکی انځوريز هنر په ژور کاته تلي ، او بيا يې ارزښت او مرام ټاکي که هنر مند د کاني په زړه کي د يوې پېغلې څهره رغولې وي ځير کتونکی پوهيږي چي هنر مند له څه سره مينه لري . او که د هنر مند په هنري گوتو په کاني کي د بودا يا بوډا پښی رغول شوی وي ، ځير کتونکی ترې جوتولای شي . چي د رغوونکي د زړه ميلان کوم لوري ته دی . شعر هم دومره توان لري . چي د شاعر د زړه خبره انځور کړي . د خپل محبوب کاني زړه ته لاره جوړه کړي او د شعر په شاباز (مضرب) يې د زړه درباب پر تارونو باندي د ميني نغمه سور کاندې . او په دغه زمزمه او گوښېدلو سره دومره وس

لري . چي د ميئن زړه هيلي ژوندۍ وساتلای شي .
 اولوستونکۍ ترې د شاعر خهره او ځيرکتونکۍ يې د زړه تر
 خبري پوري رسېدلای شي ښاغلی عبدالقادر مجرم هم د ژوند
 دنړۍ له هغو لارويانو څخه دی . چي د خپل زړه د ږغ د
 رسولو لپاره يې د شعر لازه غوره کړې او تر خپله وسه پوري
 يې په دې لازه کي بريالي گامونه اخستي دي . په ډېر لوی زړه
 يې د خپلي محبوبې په مخ کي دا ژمنه کړې او ځان يې
 مسئول گڼلی دی چي .

لــومــه ورځ که نه ووزه مجرم يمه

ستا ذکر به زما په هر مضمون کي وي

د ښاغلي مجرم په شعر لوستلو لوستونکي په ښه ډول د شاعر
 مينه (محبوبه) جوتولای شي . چي د شاعر مينه د هغه خپله
 پښتني ټولنه ده . چي د ژوند چاپېريال يې ډېر ځورونکۍ
 دی ، بي اجله مرگونی چاپېريال پرکنډواله شوي وطن باندي
 په خوره شوې تياره کي وپروونکي ږغونه چېري چي د هر
 وگړي پر مخ بله ښه پرته وي ، د زړونو په کور کي دویر
 پرکمبله د ميني او عاطفې پاتا اخستله کيږي . په يو داسي
 چاپېريال کي د ميني ستايل او د ژوند نغمه ژغول چي رښتيا
 هم په کنډواله کي د پاتي دروازي زنجير شرنګول ښکاري .
 چي له مقابل لوري څخه دږغ نه ځوابېدل يې سپری نهيلي

کوي . خو د ښاغلي مجرم مینه په داسي تر هېدونکي
چاپېريال کي هم نهيليو ته غاړه نه ږدي . د ژوندانه د هیلو
نيالگي دزړه په وینو ساتي . روزنه يې کوي او غوړېدلي ژوند
ته يې انتظار باسي . او په دې هيله دی چي .

م-جرم ه-مېش په دې م-ج-رم يمه زه

يو وخت به دا نهال شي لوي درخته

د شاعر فکر د ټولني مهالنيز چاپېريال له ځانه سره ساتلی او
د ژوند لوړو ژورو او سترو ستومانيو ته يې څرک دی . خيال
يې د يوه سپېڅلي مئين غوندي د خپلي ميني د ښه ژوند
جوړولو خوبونه ويني . چي مینه يې د هیلو په گړندی ساتلو
کي مرستندويه ده .

بشپړه پېړۍ ته رسيږي، چي زموږ له خپل وجود څخه
د راتروړل شوي برخي د شاعر ذهن د ښکېلاک او څېښناک
سره په مبارزه يا مقاومت کي بوخت پاته شوی او گړندی رول
يې لرلی دی . چي ډېره برخه يې د خدايي خدمتگار
غورځنگ راپنځوونکی ذهن رغوي . چي د ژوند د دې تړلي
مکتب وريې پرېښتو شعر پرانيست، او له کبله يې گڼ شمېر
شاعرانو د ټولنيز ژوند په هراړخيزه څرگندونه او يا دونه سره
د پښتني ټولني فکري بهير دراوينېدو او د ژوند لاري د
ځلولو سره د ټول پښتون افغان د يو والي د ښه توان هم و

موند. او د پښتون د ټولنيز ژوند د غوښتنې د بهير د زړه ږغ
 يې په ډېره ښه توگه په هم دې ښوونځي کې تدریس او داوړس
 د سيال ژوند لارښود وگرز او په چې د اولس د فکر پر دښته يې
 د خپلواکۍ دايښي نيالگي ډېره په زړه پوري پالنه اوروزنه
 وکړه. او شعر خپل ارزښت په ټولنيز فکر رغولو کې جوت
 کړی، ښاغلی شاعر مجرم هم د دغه لاري لاروی دی. چې د
 خپل شعر پر ورغوي يې د ټولنيز ژوند د هيلو ځلنده ډيوې را
 اخستي چې د نهيليو په تياره کې د ژوند دلوري څرک ورکوي
 . د هيواد تېر شوي سترسري (شخصيت) علامه جمال الدين
 افغان د ژبي د ارزښت په اړه ويلي دي. چې د ملت د پايښت
 دپاره ژبه تر مذهب لوی اساس او بنياد دی، نو شعر هم د نورو
 ادبي اصنافو په څېر وژبه ته په ادبي واك وربخښلو او غوړولو
 کې درنه او په زړه پوري برخه لري. لکه له زړونو څخه چې
 دزنگ لېري کېدو توان لري. هم دغه راز د ملت او ټولني
 دودانۍ دغه اساسي ستن يا "تمبه" ژبه، د وخت له زنگونو او
 ښرو څخه ژغورلې ساتي، ښاغلی مجرم هم د ټولني پام د ژبي
 د هېرېدو او زموږ د بې پامۍ لورته را اړوي. او د ژبي په
 ارزښت يې د خبرتيا خپله فريضه تر سره کوي. ولي چې د
 خپلي دندې احساس درلودل او له هغې عهدې څخه دوتلو
 امکان نه درلودل، يو اذيت ناکه يا دردوونکی څرنگوالی وي
 چې ښاغلی سليم راز صاحب يې څه داسې څرگندوي چې:

د احساس له اذیته

زه لمحہ لمحہ قتلېږم

بناغلی قادر مجرم هم په دغسي چاپېريال کي خپله ټولنه ته
داسي پېغور ورکوي :

موږ خو د نورو زده کولې ژبي

د خپلي ژبي ه پرېدل لفظونه

په پښتو شعر کي داسي پېغورونه ډېر اوږد ژوندلري، چي د
پښتو پلار خوشال خان بابا هم دا گيله کړې چي :

لږه تازي ژبه ه رگوره بڼه ده

فارسي هم ډېره په خوند خوږه ده

چاپې پلوه م-خ-ه وانه خست

پښتولا ه سي بکره پرته ده

د بابا د زړه رغ او د خپلي ژبي سره مينه وموږ ته د ملت او
ټولني په ژوند کي د ژبي ارزښت راپه گوته کوي . چي د پوهي
او ادبي واك څښتنه ژبه د ژوند بار پروږو تر هره وخته او هره

ځايه پوري وړلاى شي . بابا د نورو ژبو پر خوښولو برسېره په خپله ژبه وياړ کوي او وايي چي :

پارسي شاعر م-ي-م زده سليقه لرم د دواړو

په پښتو کي شعر وایم هر څوک خپل لري ښاغلي

پېغور د "پرې غور" لنډون دی . پېغور هغه وخت چاته ورکول کيږي چي خبره د غور وړوي . او هغه ته پرې د غور کولو لپاره ويل کيږي . وتولنه ته دغه دژبي د هېرېدو پېغور ډېرو شاعرانو ورکړی دی . چي بيا ډېرودرنو مشرانو داوولس د پوهولو وسيله ورځني جوړه کړې لکه محمد گل خان مومند بابا چي په هره غونډه اوناسته کي به يې په دې شعر د ټولني احساسات راپارول ، او پام به يې ژبي ته را اړاوه . چي :

د بل ژبه زده کول که لوی کمال دی

خپله ژبه هېرول بې کمالی ده

پر داسي وړ پېغورونو برسېره چي د ټولني پام يې دې اساسي ارزښت ته راگرزولی دی . او خپل ضمير يې د ټولني په ځير کولو سره ډاډه کړی او خپله ادبي دنده يې تر خپله وسه پوري تر سره کړې ده .

بناغلي مجرم په شاعري کي د نننۍ پښتني ټولني ژوند چي
 کومو بدمرغيو او ناغږيو په غېږ کي نيولی دی . د هغو ناوړ
 تياوو انځور په ټولنيز ډول داسي رغوي چي د کارنده سړيو
 کاڅي په بدمختي او بې بختي گڼل، تش په خبرو د هيواد
 جوړېدو ته لاره څارل، غله ته په غله نه ويل، وچاته د بداورد
 په گوتو کولو توان نه لرل . خپله تادا (گناه) پر بل اړول، په
 خپلو لاسونو د خپل کور نړول، خپل پرېدي گڼل پرېدي خپل
 گڼل، د ترېور پوهه او لوړتيا نه زغمل، او د ځان دپاره
 خنډ گڼل، د بېلتانه تور تبخی "تاوه" ترميان تېرېدل، په خوله
 کي خوږبي لرل، د خپلوانو په وينه ځاني ماني و دانول، د
 بنوونځيو او د هيواد دودانيو وړانول، مانوي ارزښتونه له
 بېخه کښل، له پوهي اوزدکړي کرکه کول، د عصري علومو يا
 د ټولني په پر مختگ کي د ملا او مذهب درېدل يا درول، له
 کتابه لېري پاته کېدل..... او داسي گڼ شمېر ناروغۍ راپه
 گوته کوي چي زموږ د ټولني ژوند يې په غېږ کي نيولی او
 مرگونۍ کړی دی .

او له دې ناروغيو څخه يې د ټولنيز ژوند د ژغورني ږغ د شعر
 منځپانگه رغوي . اولس ته په خپلو گږېوانونو کي د خپل
 وجدان دا ورېدو ږغ کوي. چي د ځان ځانۍ له ميځانې څخه
 هم دغه ږغ د ټولني دراايستلو توان لري، چي :

جام په لاس په ميخانه کي ناگهانه ږغ راوشو

اي لښه ځانه خڅه ورکه لښه گرېوانه رغ راوشو

او يا دا هيله چي بناغلي مجرم د قام د راتلونکي ژوند په اړه
خومره فکر جن او ورسره د زړه خواله څرگندوي چي ټولني ته
په کارده چي زدکړي او علم ته لازه ومومي، وايي :

دغه چي مورشي دغه مور به وي د قام مستقبل

نن چي کتاب د يوې پېغلې په لاسو کي وينم

د نن د آسيا دزړه د مورکۍ په درد خبردی چي زوی يې ځان
ته د بل لپاره وژونکې لازه خپله کړې ده، آن چي ځان هم
.....چي :

پښتنه مور کور کي نفلونه کوي غږي کوي

زوی يې د بل لپاره جنگ کوي او مري کوي

شخصاً يا د شاعر په ځاني اړه د نور څه ويلو توان نه لرم او
يوازي پردې خبره بسنه کوم چي بناغلی مجرم د خوشال بابا د
دې شعر بشپړ انځور دی، چي :

که فلک دي د زمري په خوله کي ورکا

د زمري په خوله کي مه پوپړده همت

له لوستونکو څخه د ښاغلي مجرم چي مایه خوله هیڅ کله ورته مجرم نه دي ویلي خو په لیک کي مودا مجبوري راتر غاړي وه . د شعر د لوست هیله کوم . چي تاسو یې شعر ولولی . او په شعر کي یې د خپلي ټولني د انځور تر کتلو او څارنه وروسته د هغوگن شمېر ناروغیو ناوړو دودونو مظلمو او بې عدالتیو په مخ نیوي کي په مېړانه برخه ولری . چي دلور همته او شعور لرونکي شاعر عبدالقادر مجرم غوندي گڼ شمېر خواخوږو شاعرانو راپه گوته کړي او څرگندي کړي دي . تر ټولو شعرونو لوستلو له مخه د دې شعرونو په لوست د کتاب د لوستلو پیل وکړی، چي :

بې پامه سترگي رانه واوښتې پرلور د ښکلو
ماه م دښځ غوندي تقوا کوله نه مي وکړه
لاس مي اوچت کړی ستا دپاره لاس مي ونیوی چا
پرون مې ستا په حق کي دعا کوله نه مي وکړه
پېر دې مې وژني که مي بل جرم مجرم کړی دی .
ستا په رضا به مي رضا لټوله نه مي وکړه .

د ټول پښتون د عصري علومو چي په خپله ژبه کي يې وکړلای شي. اوله نورو ژبو څخه ډېره شتمني خپلي ژبي ته راوړي، په هيله .

محمد نعيم آزاد

غورځنگ دوتر، کوټه پښتونخوا

يو زما زرگی دی چي مرگ نه مني
بل کوم داسي شی دی چي مرگ نه مني
يا خو جنازې په سترگو نه ويني
يا خو لېونی دی چي مرگ نه مني
پس له مرگه زما په قبر وليکي
دا هغه سړی دی چي مرگ نه مني
راښ اوس يې و گوره چي مړ مي کړ
خه رنگه مرگی دی چي مرگ نه مني
يو مجرم خو نه دی چي يې نه مني
داسي ډېر گلهی دی چي مرگ نه مني

په درنو خلگو کي که سپکه کېږي

دا فيصله يې هم چابکه کېږي

جرم يې کړی دی خو ويې بخښه

داسي کارو نه له هلکه کېږي

چي ټول اختيار ور سره وي د کلي

گيله به خود بيا له ملکه کېږي

په ښکلېدو کي دي سکون وينمه

زړگی مي گلي تاته ځکه کېږي

مجرمه څوک يې پلټنه وکړي

دښمني تل دلته له شکه کېږي

اشناپه خپله مجبوري باندي اشناخنګه کړي

داچي په نه څه مروردی داپخلاخنګه کړي

يومزدوري کوي اوکورته يې وړي دواړه وينم

بل ورته ناست دی پردې سوچ کوي داغلاخنګه کړي ؟

په دې ظالمه اوجابره زمانه کي غريب

ورته حيران يم دماښام ډوډۍ پيداخنګه کړي ؟

زه خويوزه يم ځم څادربه پراوږو واچوم

دی به داخپل پاسته لاسونه اوکلاخنګه کړي؟

چي پرکړسۍ دعدالت مجرمه ناست دی مجرم

مجرم سړی به نو مجرم سړی سزاخنګه کړي؟

بيابه يې نورهم کاروي ارمان خو خپل وليکي
شاعرکه داسي خولفظونه مدلل وليکي
دومره دي وکړي چي په شگو کي په خپلو ګوتو
نامه دي زما لکه مجنون که يې منل وليکي
زما شپونکی خيال چي ستومانه شي نوکښېني ورته
کروښی^۱ را واخلي پر هغه خلي منزل وليکي
يو درد لري ښکاره کوي يې نه چي راز پاته شي
خوک چي له خپل نامه سره سره يوبل وليکي
ضرور به ستاد خولو ذکر پکښي وي مزدوره
مجرم که هرڅومره شعرونه پر اوربل وليکي

¹ هغه کانی چي رنگ اچوي

خود وه خوږه چي تا و ما او ما تا ته خوږه

دا خوږه گورپه وه د چا او چا و چا ته خوږه

ماڅيگر تاليدى ماښام شو ترورمى جوړه شوه

شپه ښه پخه شوه بيا يې ماته وسبا ته خوږه

په زلزله كي زلزله وه ښورېدله محكه

ورانې په دې شوه چي جتكه يې هري خوا ته خوږه

يو چا وئيل ورشه و قام ته دغه زېرى وركړه

خوب مي ليدلى دى دجنگ لښكرو ما ته خوږه

نن زه د هغو ورځو شپو له تا نه غواړم حساب

كه دي په ياد وي ما ډوډى د خونو شا ته خوږه

تا سمندر د بدبختۍ مجرمه وليدلى

هره خپه يې وه پښتون او پښتونخوا ته خوږه

انځور يې داسي راته جوړ کړه انځور گره ياره
لکه له ما چي وي په نه څه مروره ياره
اوس مي لاهم بې صبره بولې صبرڅه رنگه وي
يو پوره کال دی له اختره ، تر اختره ياره
له ناوسۍ خو (شهو خور او مور ده) اورې که نه
دا يو متل دی متل واوره زوروره ياره
چي زر به قام د ازادۍ د لمر شغلې وويني
دغه خبري ستا د خولې دي ځله وره ياره
خپله لرم له دې شرمېږم ځکه چپ پاتې شم
ژوندون په خدای درسره گران دی ډيره وره ياره
ته چي سپری سپری مجرم بولې دا راز دی که څه ؟
يې خو پر سد لېونی نه ښکاري قادره ياره

سوال د توپان وکړم چي راشي بد کرداره يو سي

توپان چي راشي هغه پرېږدي ما له واره يو سي

طبيبه غواړم داسي څه چي دغه دواړه کوي

چي هم پر هاروي هم دردونه له پرهاره يو سي

په ژوند مي نه کوي چي هر څه مي تر جار کړو هغه

په مرگ مي خداي خبر چي کاني له مزاره يو سي

ناکړه خيال به مي نو خود په لوري ځي د ازل

چي غل وراشي له يو چا څخه تياره يو سي

بنه ورته گورم بنه يې وينم بيا هم نه يم مجرم

د خولې گوله يوڅوک د کلي له يو خواره يوسي

تر قدمونو مي يو ډېر بڼکلی تصویر لاندې کړی
د وخت گپځو مي گوره سترگي که ضمير لاندې کړی

د وخت شاهين وينم چي وس کوي وزري وهي
خان رسوي زاني وهي ، که يې ځنځير لاندې کړی

څه دی چي غل يم له هغو څخه مي غلا کړې ده
چا چي پخوا له نورو خلکو نه جا گير لاندې کړی

دغه يو زه يم چا ته ور سم او پر چا وژاړم
د ديار هر تپری لويه خدايه وير لاندې کړی

د ناکامۍ سندري وایم ورته ژاړم مجرم
د بېلتانه تر بالبنته مي ستا تحرير لاندې کړی

مزدور ته

په ډېر همت راوړم

په صداقت راوړم

د جنگ په نيت راوړم

کومه جنگ له هغو خلکو سره

چي ستا د زوی له خو لې کوله وباسي

او ستا د زوی له لاسه وباسي کتاب او قلم

مزدوري وگرځوي ستا مزدوره

ستا د تنه کولاسو خيال نه ساتي

دا ستا د ستړي وجود خيال نه ساتي

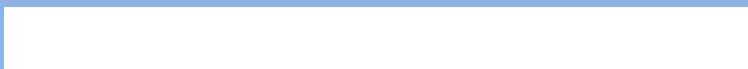
زه به جنگ ستا د پاره څنگه وکړم؟

چي ته خپل حق د چا نه نه غواړي

خاموش پاته يې

يو خو خبري نن د خپل زړه پر دېوال ليکمه
يو څوک راځي ورته په مينه استقبال ليکمه
زموږ په ښار کي اوس د خدای بندگان شته اوکه نه ؟
د ښار پر ور باندي و هر چا ته دا سوال ليکمه
چي د پخوا تېرې و عدې يې ور په ياد کړم ځکه
لفظونه دوه پر بخملي نرم دسمال ليکمه
وايي هېرېږي سترې ورځي سترې شپې له سړي
چي هېر مي نه شي ځکه هر څه د تېر کال ليکمه
مجرمه داد ماته همېش خلگ پردې راکوي
زه که هر څه ليکم نو هغه په کمال ليکمه

نه د روپو ، نه د انې سړی يم
زه د يو مستي ميخاني سړی يم
نوم به مي نه واورې په خوله كي د چا
زه د دې گونگي زماني سړی يم
كله پر ځان باندي ناول ليكمه
كله دنيمي افساني سړی يم
دا به له نورو نه پوښتنه كوو
چي زه د كوم پيماني سړی يم
له ماتپوس د ازادۍ مه كوه
يمه مجرم د قېد خاني سړی يم

په دې مه خو شحاله کېږه چي پر ما يې لاس نيولي

دي د وخت مجبوره خلگ چي پر تا يې لاس نيولي

شا و خوا مه سره گوره دا متل دی پخوا شوی

کاني هغه خلگ ولي چي تر شا يې لاس نيولي

چا چي دوی ته قدر ورکړی د هغوی کډه په شا ده

مېلمانه چي کور بانه شو پر يو چا يې لاس نيولي

چي پروند زما د فکر مخالف و تر هر چا ډېر

نن هغه سړي ته گوره زما پر خوا يې لاس نيولي

دي ده ټول کړي جرمونه موږ په سترگو باندي وینو

دا مجرم چي آزاد گوزي پر يو چا يې لاس نيولي

در ځه چي غرو رغو ته لاړ شو غاټول گل کړی دی
دگلو ضد خزان یې وړي اوس یې لابل کړی دی
دا یو متل دی د غنم له رویه څو ز اوبه شي
سوال د سپرلي زما په خیال خدای ته بلبل کړی دی
اوس چې په زلفو کي گلونه هره پېغله تومبي
په گلستان کي کار عجب غوندي اتل کړی دی
چي خپله سیمه تر کشمیر هم زرغونه کړمه زه
ما دغه کار تر خپله وسه مسلسل کړی دی
چي هسي مړې مجرمه مړ شه د حلوا پر دوکان
په دې خو پوهه یې پخوانیو دا متل کړی دی

د اېښکانه چي د خپل کلي په کوڅو کي وينم
داسي را ښکاري لکه اُور چي په اوبو کي وينم
مانا يې دا ده چي منگي به يو له بله و هي
هغه کښتۍ د (نوح توپان) تل په خوبو کي وينم
دغه چي مور شي دغه مور به وي د قام مستقبل
نن چي کتاب د يوې پېغلي په لاسو کي وينم
خدای خبر حق به و حقدارو ته ور ورسوي
همېش بدلون د ثالِثانو په لفظو کي وينم
مجرم په دې يمه مجرم نور مي نو څه کړي دي
گناه مي دا ده خزاني په خرابو کي وينم

د هجرت په سترگه څله راته گوري

د نفرت په سترگه څله راته گوري

ته انسان يې دومره نه درسره بنيابي

د قدرت په سترگه څله راته گوري

فاني شوې لاتر اوسه دنيا نه ده

د قيامت په سترگه څله راته گوري

غريبي خو دومره عېب نه ده جانانه

د غربت په سترگه څله راته گوري

جرم شوی دی له هر چانه مجبور شوم

د حيرت په سترگه څله راته گوري

اوس ڪه په بده ڪه په بنه را گوري

په تماشه مي خوا ته بنه را گوري

خلگ مي ڪه تماشې ته ولاڻ

د وخت پالگر چي پال پر پنبه را گوري

په دې وچ دښت کي زرغونه څنگه يم ؟

دوى به مي خود هره ريښه را گوري

د دوى و مخ ته دى کنډول پيمانه

بنگيان به خود نشه نشه را گوري

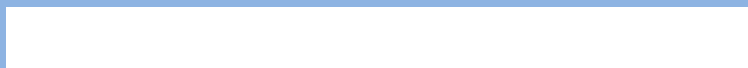
هم خياله نه لري په دغه ښار کي

مجرم چي ځي هره گونبه را گوري

لېونی نه وم چي مي هسي پلولي لاري
در تلم تر تا پوري په دې مي خپلولې لاري
زما گناه نه وه پخپله وه د خلگو گناه
د هغو مله شو چا چي روغي وړانولې لاري
هغه چي دوی وئيل درنې دي پر هغو لارمه
حقيقت نه لري په دې خو مي کتلې لاري
تگ او راتگ وړ باندي نه وو وړا نبدلې اخير
له دغه ډاره مي همېش جارو کولې لاري
په نورو نه يم خبر ځان را معلوم دی مجرم
چي دا مي کار وؤ ، ما په خپله جوړولې لاري

جام په لاس په ميخانه کي ناگهانه ږغ راوشو
اې له خانه څخه ورکه له گريوانه ږغ راوشو

زه له سترې ژونده تلمه د نصيب له شا نارې شوې
ته روان يې ځې پر لئومه بل ستومانه ږغ راوشو

په دې سوچ کي ورته ورك وم چي يوازي يې څوك نشته
دبدلون په لورخونه ځې له كاروانه ږغ راوشو

له ژړا څخه مي خلاص كړې په خنداكي راته وايه
نورله ماڅخه څه غواړې له اسمانه ږغ راوشو

دباطن د مجرم ځاى راسره نشته كه څه دى هم
دظاهره مجرم ځاى يم له زندانه ږغ راوشو

په وس مي نه ده ، چي دا دومره بد له ښاره باسم

يم يو سړی ، ورسره خامخابه لازه باسم

خدای خودي نه کوي که چيري بل چار پېره شواور

درځمه تاله سرو لمبو او له انگاره باسم

چي دی کمی محسوسوي دلته هم شپه وي سهار

ځکه خويويوپه سوکه له دې درباره باسم

غواړم يوڅو داسي کسان چي ښې اوږې ولري

نيت مي دی کړی جنازه دي له د ياره باسم

نه دلته سته نه له مجرم سره تراوسه شوي

ځان دانصاف د اُمېدو له انتظاره باسم

نن مي په خوله كي ما تبدل لفظونه

سلامت نه ترې را وتل لفظونه

زه به کچکول لاهم په غاړه يو سم

که په کچکول را ټولېدل لفظونه

موږ خود نورو زده کولې ژبي

د خپلې ژبې هېرېدل لفظونه

ځکه چپ ناست وم څه مي نه ووئيل

هله په کار وو ، کارېدل لفظونه

ته يې احسان کوي پر چا مجرمه ؟

څه دي چي تا سره پييل لفظونه؟

په توره نه ، راشئ خبر کړو په قلم ماشومان
چي د دنيا غوندي ژوند وکړي زموږ هم ماشومان
که مي سوالگر بولي سوالگر يمه دا سوال کومه
د درس د پاره کور پر کور را ټولوم ماشومان
چي په نړۍ کي يې ثاني تر پايه نه شي پيدا
په پښتانه کور کي به دا رنگه روزم ماشومان
تر دېوالو د ښوونځيو او کورولاندي شو
خه يې راباندي دي چي وژني مو هر دم ماشومان
زه خپل ضمير مجرم د دې ذمه وار وگڼلم
د جهالت له ناروغۍ خخه ساتم ماشوم

خنګه ده مثال غزل غزل زما

تکه توره شپه باندي راغلي ده

خداى دى کړې مشال غزل غزل زما

شعر د پښتو ژبه ، په دغه نیت لیکم

وائی به دَجَال غزل غزل زما

وي خوبه خدمت د مورنۍ ژبې

نه دي سی اقوال غزل غزل زما

هره ورخ یی زه مجرم هم نه لیکم

کله می شی خیال غزل غزل زما

داسي څوڪ شته ؟ چي په ژوند راشي راله مينه
راکړي

چي زه د مرگ شم بيا يې څو کوم که وينه راکړي

په انتظار يمه دنيا ده پر اُمېد ولاړه

يو ورځ به راشي بې وفا خولگۍ به سپينه راکړي

چي مي زړگۍ ورسره ايښۍ وو له وخته څخه

هغه سړی دي نن ټوټه له خپله پرينه راکړي

بيا به د تل د پاره پرېږدمه نشه دبنگو

يو څو لونگ که دا له خپله لونگينه راکړي

چي يې د ميني په الزام باندي مجرم کړمه زه

سزا دي هم پخپله هغه گلورينه راکړي

دا خو عادت دی ستاله وخته وخته

څوك خېږوې څوك كوزوې له تخته

ور ته حېران يم پوهېږمه نه

دا زندگي شوه دومره ولي سخته

ډېر له دې وړانو كوڅو سترې شومه

ما پر ودانه كوڅه پېښ كړه بخته

كېداى شي څوك به مي زيارت ته راشي

يو جگ چنار مي كړه و سر ته شنخته

زه بس همېش په دې امېد يم مجرم

يو وخت به دا نهال شي لويه درخته

داڅه دراوی نه وه چي ته به وېرېدلې اشنا
په دروازه کي خو به لږ څه درېدلې اشنا
وائي د دغه مانا دا ده ، چي بېلتون به راشي
خوب مي ليدلی ته په اور راگېرېدلې اشنا
ته خود باز غوندي وزر لرې او ځې په لوړه
ته په دې وړانو کوڅو کله تېرېدلې اشنا
پروند مي يېلي پښې يتم د کلي وليدلې
ځکه مي اوښکي بې اختياره څڅېدلې اشنا
مجرم به تل و خدای ته کښېنمه زاری به کوم
که په دعا ته له بلا نه خلاصېدلې اشنا

پښتنه مور کور کي نفلونه کوي غږي کوي
زوی يې دبل د پاره جنگ کوي او مړي کوي
دا ژبه ور ريبار نن بيا راته گونگی ولي شو
د يار له خوا راته خبري اړي اړي کوي
د پرېدو خلگو څه ګله او فرياد وکړم چاته
راسره ضد قسم په خدای د مور زوکړي کوي
ما چي کرلي وو ، د علم کرونده کي پروڼ
دا مي يقين دی چي ګلان به هغه زړي کوي
دا په دې خپلو سترگو وينم په وطن کي مجرم
وسا يې خوري او مزدوري همېشه ستړي کوي

زه لکه شمع يو دبل په لاس بلېږم همېش
نور لکه موم پر خپل وجود باندي ويلېږم همېش
د ځان پر بخت باندي مي هيڅ کله ژرلي نه دي
د خپل بد بخته قام پر بخت باندي ژړېږم همېش
نه پرې پوهېږم ولي نه سپري سمسور گلونه
زه د باران غوندي پر خپل غولي اورېږم همېش
بنه شو چي ستا په درکي وکړي اشگر و اتني
چي در معلوم شي زه په دې گرځ کي اوسېږم همېش
مجرم د نورو مجرم نه يم د خپل ځان مجرم يم
ځکه د خپل لاس په جوړ کړي دار ځړېږم همېش

د ځان مي نه کړی خپل سنگر لښکر لرم اوکه نه

اوس به پر دې فکر کوم چي سر لرم اوکه نه

سم دي پر څنگ در سره ځم تر تا خو پاته نه يم

په دې دي کار څه دی چي زه وزر لرم اوکه نه

نه مي دښمن دی په وهلی نه لیدلی دی چا

چي راسره دی اوس نو زه خنجر لرم اوکه نه

چي هنر مند شم په هنر اسمان ته وخېژمه

په چا مي نه کړی زده هنر ، هنر لرم اوکه نه

مجرم درنیسم په مجرم ، مجرم ، مجرم دی پکار

په دې دي څه دي چي زه خپل عسکر لرم اوکه نه

اوس نه مځکه ده پرمځکه نه اسمان ځيني اوچت دی
اوس خوهره ورځ محشر دی اوس خوهره ورځ قیامت دی

په دوزخ باندي يې وسو بنکلي بنکلي اندامونه
چي په تورو تلو ورشي هغه څه فردوس جنت دی

د جمال، جمال تابع شو په دې نه پوهېږم خلگو
چي ليکلي ازلي دي که چا کړی شرارت دی

د لفظونو جمال مي جوړ کړ ستا د پاره ورته ناست وم
نور، نو بڼه دی اوکه بد دی زما دومره مهارت دی

په يوه ټکي به تا کړي له مجرم څخه محرومه
هلته هر څه کتل کېږي هغه داسي عدالت دی

پوهېږم نه ، غمونه ورځ په ورځ ډېرېږي ولي
خوشالي ځي کمبلي نغاړي کله کېږي ولي

دارو که نه لرې طبيبه راته ووايه دا
د نورو خوږ زما پر وجود باندي تېرېږي ولي

ښه مي ساتلی نه ، که څه پر دې به غور کوم
زما په روان کاروان کي اوښ وښا ته کېږي ولي

متل خو شوی (پر اوگره دی) خو زه جنگ يادوم
پښتانه وائي سړېده به دا تودېږي ولي

چي رڼا شته او هم يې پېژني بيا غله دي ضرور
مجرمه دوی په تاريخه باندي نازېږي ولي

دوى چي مي ريښې ريښې گربوان په اور کي وسپځي
نه دي په خبر چي خپل مکان په اور کي وسپځي
دا پوښتنه هر وخت زما ضمير کوي له ما څخه
دا هم مينه بولي چي جانان په اور کي وسپځي
پا ته يې ماران شي هغه زما چي مخالفه وي
خپل غمخواره خلگ مي ارمان په اور کي وسپځي
سم دستي محشر کړي خو بس دومره وار يې نه کپړي
ما پر دې دنيا لا خپل ايمان په اور کي وسپځي
دوى مي مجرم بولى وائي ولي ته مدام وائي
هغه لېوني دي چي خپل ځان په اور کي وسپځي

خاکه کرم جوړه په خاکه کي چاته درس ورکوم

منم ده وکه ده په ده وکه کي چاته درس ورکوم

قدرپه دې ما ناخوانده غوندي سړي کړی پیدا

بر ده بېرکه^۲، په بر بېرکه کي چاته درس ورکوم

پیر ته مي ووئیل حلقه څه ده پیر دا ووئیل

د یې جذبه ده په جذبه کي چاته درس ورکوم

له هغونه یم چي پر بار کډه یې زوی کړم ملا

دی مي عادت سوکه سوکه کي چاته درس ورکوم

چي هر شاگرد مي د بنې نه وي وجه دا ده مجرم

زه په بېوزله علاقه کي چاته درس ورکوم

خالي میدان^۲

ستا به دا خيال وي زه يې هېر شوم چي زه لارم اشنا

زه چي دي هروخت يادوم در پسي ژاړم اشنا

زما به ډېره مجبوري وي زه چي داسي کوم

مخکه چي سکهم زما له خوا چي يې در نغاړم اشنا

اب حيات مي ضرورت دی پسي گرځمه تل

د ناوسۍ عمر تمام دی خضر غواړم اشنا

دا د حالاتو مجبوري ده پرې مجبوره يې کړم

نن چي دا تور په سپين لئي سپين په تور کي ژباړم اشنا

مجرم گودر ته يم را غلی د توکرو په نيت

که مات بنگړی وي ، که منگی وي ، زه يې غواړم اشنا

زه يې سور په وينو خوښ يم خامخا کاني راولي

گوره څه ورباندي و شو خبرخوا کاني راولي

بد دي چا ورسره کړي انتقام له چانه اخلي ؟

چي دښمن ظالم پر خوا د پښتونخوا کاني راولي

تر نظر د شيطان ځلي خپل نصيب کړمه د خپلو

نيت د فرضو راته وکړي راشي بيا کاني راولي

ما و بل ته حواله کړه ما جفا ورسره وکړه

د وطن هره دره دي زما پخوا کاني راولي

اوس نو څنگه ثبوت ورکړم چي مظلوم يم مجرم نه يم

څوک ترمخ راته ولاړدي څوک له شا کاني راولي

اوس يې اندېښنې په دغه څه کي دي

زما يې تصويران په تپاره³ کي دي

يو ارمان خونه دی چي په خوله وایم

ډېر مي لاپه ذهن او په زړه کي دي

څوک چي تر منزله رسېدل غواړي

هغو ته لاپاته ډېري محکي دي

بد گمان به څه ور باندي وگرځي

دلته خو چي ښکاري ملايکي دي

سم دستي مجرم راسره نشته څه

هر څه مي د خيال په اواره کي دي

³ دتيونوپه منځ کي دکمس جېب

راځي په سېل زما غولي ته دوی گوري ډلی

دلته له ډېره وخته اوري تكي توري ډلی

هره کوڅه په خپلو هسکو دېوالو ډکه شوه

ټول دېوالونه يې رارنگ کړو پله پوري ډلی

چي څه وو تللي هغه بېرته راتلی نشي ورته

په کور کي نه پرېږدي چي وځي دلي دوري ډلی

اوس خولا لمر په ووره نه وي موږ دننه يو ټول

دا مي باور شي چي بيا راغله او بيا اوري ډلی

دومره يې زه عبدالقادر مجرم کمزوری کړمه

تر نظر زما راځي په شپه د اسمان ستوري ډلی

دوخت په ښار کي که ما پلوري او خرڅېرمه زه

په يو قيمت يم نه ټيټېرم نه لوړېرمه زه

لکه زړه ونه ريشې مي خاورو ، وخوړلې

باد چي له هره لورې راشي په نړېرمه زه

شي دي راپورته هديرې دي کړي نارې د مغل

ورسره ضد کوم په توره شپه تېرېرمه زه

د محکي سر په ستمگرو ډک شو ټپکه نشته

کډه چي يو ځای بل ځای اړوم ، بارېرمه زه

ستا د منت تر مړوندو د خاورو ښه دی بالښت

د خيال ځانگو لرم مجرم پکي ويدېرمه زه

پکار خودا ده چي له تانه مرور شي سپري
چي داسي وکړي ، نشته څوک چا ته به ورشي سپري ؟

و ژورتيا ته د ساده توري حېران درېږي
شي پکي وړک چي د متل په تل خبر شي سپري

يوه زړه کاکړۍ نغاړم په غزل کي دلته
هغه هم دا چي تر ما تر سري تا له درشي سپري

له هغه چا څه توقع پکار ده څومره قدر
د بل په زور چي معتبر شي زورور شي سپري

خوار له خواري مجرمه نه مري خواوس پېښه دا ده
سپري خواره شو باداران د چا نوکر شي سپري

چي خو قدمه واخلم سمه لار تر سترگو راشي
اورپي مي په پښو کي تم شم مار تر سترگو راشي
حبران يم ورته تم شمه چي چا دي راوستلي
په ښار کي د مئينو چي اغيار تر سترگو راشي
پيدا يې کړم خوشحاله يم چي لوی يې کړم پښتون
بيا وژاړم نجيب غوندي په دار تر سترگو راشي
زړه خوراته وائي چي هر څه ورکړه خو نشته
کله چي غريب مجبور او خوار تر سترگو راشي
ښه که خپل کردار کړمه ، مجرمه خو هم دلته
په بدو کردارو کي خپل کردار تر سترگو راشي

ٲول مي راوړي دي هستي تلمه

له دروغځن سره راستي تلمه

يو تجربه كوم د وخت د پاره

ستاله بدي سره نېكي تلمه

دومره مي گوره حق جوړېږي كه نه

زه چي هستي سره نېستي تلمه

قصور به وگورو د دې دي كه زما

نن له مستي سره سُستي تلمه

بيا به و بل ته مجرم وايم مجرم

اول به خپله بندگي تلمه

هم راته وږغېږي هم راته اشنا وځاندي
چې سترگي نه وراړوم پر ما حيا وځاندي
يو زما د پاره زموږ د کلي لاهغه دستور دی
چي سره مخ شوزه پر دوی او دوی پر ما و ځاندي
قسم په خدای دی چې تر سترگو مي بڅرکي غورځي
څوک چې پر خوار او يا د خوار پر خير خوا و ځاندي
تا چې به زما پر ناوسي خندول هغه خلگ
تر هغه نه کښېنم تر څو چې دوی پر تا وځاندي
حالاتو هسي زه مجرم دې ته جوړ کړی يم
بيا يې فرق څه دی پر ما نن وي که سبا وځاندي

خوښه يې نه ده چي شتمن لره چنده ټولوي
له مجبوري څخه دښمن لره چنده ټولوي
ما چي په ظلم پاچاهي ورباندي کړې وه خو
نن مي هغه خلگ کفن لره چنده ټولوي
دا د چا خوښه ده چي کله دي څوک داسي وکړي
چي پر ښار گرځي خپل ميئن لره چنده ټولوي
دا چي و هر سړي ته نه دري په پټه گرځي
داسي ښکارېږي چي پتمن لره چنده ټولوي
دلته بس هغه تر نظر د ټولو بد ښکارېږي
څوک چي بېوزلو د وطن لره چنده ټولوي

کعبه یې نه گڼي هر څوک داسي زړگی وړانوي
لکه ماشوم چي خپل جوړکړی کورکی وړانوي
ستړيا یې هېره ده که څه په ستړی شوی چي وو
ورته ولاړ دی خپل کورگی هغه سړی وړانوي
زما تجربه که څه بې ځایه ده نو خپله وکړه
ماشومان هر کله د مور او پلار گرانې وړانوي
داسي اسانه ده زما قاتل ته زما وژنه
لکه چي پېغله د غصې نه خپل منگی وړانوي
خپلوانو ونړاوؤ کلی زه خبر یم مجرم
بیا یې نارې کړې چي دا زموږ کلی پردی وړانوي

خیال د عشق په سفرسم کرم دارمان لمن کرم خیري
خان یوسف تا ذلېخا کرم د خپل خان لمن کرم خیري
چي شم ډېر له تیارو سترې اخیرخان ورته کاذب کرم
د سپېدو غوندي سهارشم د اسمان لمن کرم خیري
همېشه یې په طلب یم هغه خوښي سترگي غواړم
خپلي سترگي مي ده وکه کړي د انجان لمن کرم خیري
چي همېش کډه په شایم ځم هغه کوڅه پرېږدمه
د دې اصل سبب دا دی د گفاران لمن کرم خیري
خان په دې جرم مجرم کرم دا خطا راڅخه وشي
شم له خپله ژونده سترې د دوران لمن کرم خیري

د جابره خلکو لويه جبريستانه تمام نه شوې
په ژړا درېپ کي گرځم قبريستانه تمام نه شوې
زه يوه تېرې مرغۍ وم ژوند مي ور کړلو له لاسه
ته د هجر د دښتونو تابستانه تمام نه شوې
چي روان شوم لاروان دی زما د ژوند سترې سفرلا
د تقدير جوړکړې زما سترې جهاننه تمام نه شوې
په امېد مزل کومه له مودو څخه روان يم
د ياغي دريندو کوره ياغيستانه تمام نه شوې
مجرم ټول عمر سفر درېپ کي وکړ بيا لاهم ته
اي د ستونځو ستومانيو کوهستانه تمام نه شو

کله راشي تا او کله ماله ښاره وباسي
نشته داسي څوک چي دا بلا له ښاره وباسي
نور يې په وجود کي توان د صبر تمام شوی دی
اوس دي زما ضعیف وجود امسا له ښاره وباسي
ستا په خیال سودا د یوسف وه د ستمگر په ضد
دی هم خود غرضه ذلېخوا له ښاره وباسي
گوره خدای له دوی شي که له موږه خوښ دی، دی متل
دوی دي د خوارانو خېږخوا له ښاره وباسي
بل به جرم نه کوي که خوښه شي د خلکو دا
تا خو دي مجرمه خامخا له ښاره وباسی

چي توري^۴ وکړي باچاهي داسي هنر جوړوي

کاغذ را اخلي پاني پاني ترې لښکر جوړوي

داسي خو ډېر وينم لگيادي چي خپل کور وړانوي

داسي څوک هم شته زموږ په قام کي چي تېر جوړوي

دخان خانۍ سودا پرې خرڅه کړي راټول کړي يوڅو

ورته ډغېږي هغه څوک چي دلته شر جوړوي

خير دی که نشته هېر يې هم نه دی دستور پخوانی

د مکتب پېغله پر کتاب باندي گودر جوړوي

مجرمه خيال د ابادۍ يې لاپه زړه کي نشته

پښتانه اوس لاهم و خپل ورور ته سنگر جوړوي

⁴ لفظونه

ته دا کوڅه په کوڅه نه گرزې د کلي ولي
که گرزې بيا دي بېگانه دلته راغلي ولي
په خپله نه پوهېږم ځکه حال له تاسي کوم
زه چي يې سر په غېږ کي نيسم هغه غعلي ولي
چي موږ يې توره په لاس راوستو مېدان ته څه شو
هغه بد مرغه توريالي خلگ دي غلي ولي
څنگه شرمېږو نه ، ملگري يو د هغو خلگو
چي زموږ د قام بڼه شمله ورځوانان بڼاغلي ولي
مجرمه يې مجرم په دې ، نور دي نوڅه کړي دي
تا د هغو دا څو خبري دي منلي ولي

يو د بل په ژبه نه سره پوهېږو
زه او خپل په ژبه نه سره پوهېږو
د ازغولاجه لاپا ته ده تر اوسه
ما او گل په ژبه نه سره پوهېږو
چي تر اوسه لا د لاري منح کي ناست يو
د منزل په ژبه نه سره پوهېږو
دا چي پل تر پله د دواړو نه تېرېږي
زه او مل په ژبه نه سره پوهېږو
علامه د بدبختۍ مجرمه دا ده
دا چي تل په ژبه نه سره پوهېږو

منم په لوی لاس خوار او زار شو نوی نسل زما
گناه زما وه سزا وار شو نوی نسل زما

هواروي يې وړانوي يې قطبه مه پرې ليکي
که برابر مي پر مزار شو نوی نسل زما

اوس چي په سپکه ورته گوري دغه واړه نړۍ
په هغو خلکو کي شمار شو نوی نسل زما

چي يې زما په وينو سره وو غبرگ لاسونه دچا
روان د هغه چا پر لار شو نوی نسل زما

زه دا خپل کور او وطن جوړ کړمه مجرمه په چا
د پرېدی سيمي پيره دار شو نوی نسل زما

اوس چي کڀري ناستي غونڊي دي نورخه دي
يو په بل باندي ملندي دي نورخه دي

نيمه شپه را باندي رغ که چي در ووځم
زما په وس خو منډي ترنډي دي نورخه دي

دا په سرو لاسو چي چغي وهي ژاري
د پرون ناوکی کونډي دي نورخه دي

چې د بنمن مو نه شرمېږي نه وېرېږي
د پټکي شملې مولنډي دي نورخه دي

يا دي لازه ورکه کړې د منزل ده
يا دي پښې مجرمه لنډي دي نورخه دي

نن په څه مجبور دی چې مجبور مهربان شوی دی

نه راتلو چې راغلی نو ضرور مهربان شوی دی

و یې کره چې خوښ دي شوله ما پوښته مه کوه

داسي یو سړی پر خپله لور مهربان شوی دی

خپل یې د دوران بازار ته راوړی پکي خوړند دی

ځکه ملاجان زما پر انځور مهربان شوی دی

اوس لاهم چې وشي عجیبه وموږ ته ښکاري دا

څنگه یو تر بور پر بل تر بور مهربان شوی دی

دا دي څنگه چل مجرمه وکړ چې راځي درته

خپله خپل قصور مني مغرور مهربان شوی دی

دلته وېرېرې له سنگساره ، هم له داره خلگ
ځکه خو بد وړې لاتر اوسه له سينگار څلگ

د کار سړي دانه دانه دي پکې وړک شي له ما
بدبختي دا ده دلته ډېر دي بې معياره خلگ

چي دا د کار او گزارې دی يا بې کاره سړی
موږ ته چي راشي موږ خو پېژنو له واره خلگ

نور دي نو خپله و غاصب ته سره يو موتي شي
موږ دي په خپل حق خبر کړي مزدوکاره خلگ

چي دوی ناره د مجرم پورته کړه مجرم دی مجرم
مجرم وئيل چي داپه ذهن دي بيماره خلگ

کوه يې، مه کوه اسره ، خبره

زه اموخته يم په زيره خبره

ماته زما د گريوان بڼه پته ده

نه لوگي کېږي په وره خبره

چي جنگ له تورو و خبرو ته شو

کوه يې ته که دي ده زده خبره

د ښو خبرو منځ کي و سړيه

يوه يوه کوې کره خبره

که مي په حق کي وي مجرمه لاهم

وما ته بده ښکاري مړه خبره

دا زخم د بل څه گڼي دردونه نه ښکارېږي
ثبوت يې څنگه ورکړمه يادونه نه ښکارېږي

زه راغلم په دې تمه ځکه بېرته ځم روان يم
چي زه په نازېدم هغه سرونه نه ښکارېږي

حېران به مي ټول خلگ وکوټلي زړه ته ناست وؤ
دا ښه دي چي مويو او بل ته زړونه نه ښکارېږي

له منځه به يې يوسو که يې ته ورکېدل غواړي
چي بيا يې په دې شا او خواکي پلونه نه ښکارېږي

چي تا ځيني جوړکړی دی مجرم دابه مني څوک
له وخته يې لستونو کي لاسونه نه ښکارېږي

د تصور په گلستان کي له تا گل جوړوم
د ویرسندري درته وایم ځان بلبل جوړوم

نه یې په نرخ ورسره ځم نه یې له کلې وزم
اوس به یو یو کي خپلوم ځان ته محفل جوړوم

نن چي وځان ته د بل چا په نظر گورمه زه
مقصد مي شته چي له خپل ځانه څخه بل جوړوم

د ژوند له چارو څخه نه یم خلاص خیالي دنیا ته
چي بنائسته خیالونه راوړم ترې غزل جوړوم

دا وکالت به تا ته درکړم زه مجرم یم که نه
تش په خبرو دلته ناست یمه کابل جوړوم

در ځه چي کډه شوپه بله لاړ شو
يو ځه به لېري له دې خپله لاړ شو

اوس راته دا د بابا توره وايي
موږ له دې خپله کلې ځله لاړ شو؟

امکان د پاته دلته نه لرو موږ
څو خوبه څو گوره چي کله لاړ شو

لار به معلومه شي چي لاړو پر دې
ضروري نه ده تر منزله لاړ شو

مجرمه دومره مو له وسه نه ده
چي د دې خپل کور تر درشله لاړ شو

په تا يې څه وکړو چي ته يې کړې په دار ويده شه

دوی شو په خپله ناکراره ته کرار ويده شه

دی لاله مړو وپرېدو ما ورته ووئیل دا

په تجربه زما گناه کاره پر مزار ويده شه

دی به کوي که دي دی وکړو ځوانه بيا دي منم

پرځنگانه باندي سر کنبېږده د اغيار ويده شه

مشکل راځي د ژوندن برخه ده پروا مه کوه

خدای به اسانه کړي هر څه راشه يوار ويده شه

ما يې په څنگ کي، يو بد خوب لیدی را وغورځېدم

مجرم، په غېږکي ټينگ کړم يار نه دی سهار ويده شه

دلته مشته نه شو کوچيان او له دامانه تېرشو

دا خو سپرلی په موږه راغلی بې بارانه تېرشو

گناه زما ده چي د بل درته مي گوري بچي

کال بې خواری او مزدوری پر ما ناخوانه تېرشو

نه ختي باني وي نه غاري د لوگرو د خولي

دوبی د وخت په مشينانو کي ستومانه تېرشو

دا نه نظر دی نه تعویز زموږ ناداني ده اشنا

د بېلتانه تور تبخی چي مو له میانه تېرشو

ته چي و غلو ته نه خپل سر او نه خپل زر ورکوي

مجرمه خدای خبر چي دومره به اسانه تېرشو

بیا یو چل جوړ کړی دی غټانو نن
خپل کاروان یې لوټ کړو په لټانو نن

بیا یې بېګانه کوڅو کې ګرځول
څه باور به وکړي په خپلوانو نن

بیا یې د چوکۍ موده پوره شوله
ځکه پر حال ژاړي د خوارانو نن

زه په سپینه ږیره باندي ګډ شومه
بڼه بڼکلی اتني وو د ځوانانو نن

شکر دی مجرمه دومره خلګ شته
تا ور ګډه وي په لیکوالانو نن

پروا نسته کي مات دي شي تندي ، کردار پکار دی
په دې سترو حالاتو کي ژوندی کردار پکار دی

هرکور يې کورکی دی يو دبل ولاس ته گوري
په دې خلگو کي اوس سړی سړی کردار پکار دی

تبليغ وه هر سړي ته ترخپل وسه پوري وکړه
خو يو ، ونه منونکي ته گونکی کردار پکار دی

چي قدر د جونگړو محلواله خلگ وکړي
درځی چي لېوني شو لېونی کردار پکار دی

که غواړو چي وطن يواړي بيا گل و گلزار شي
مجرمه بيانو موږ ته گړندی کردار پکار دی

گوره چته پېغله خنکه خپل لاسونه مروړي بيا
ورکه شوه له ځانه په تمبل لاسونه مروړي بيا

يو وار که يې بخت ملگرتيا ونکړه نو ومنه
ياد يې لره هغه سړی تل لاسونه مروړي بيا

زه چي يې کوڅه کي هسي وليدم هغې وئيل
څه ورباندي شوي دي پاگل لاسونه مروړي بيا

خوار شې د خوار بخته څومره سختي يې په برخه دي
هغه بنائسته ، نازک تر گل لاسونه مروړي بيا

يو مجرم مي مه گڼه چي يو به يم دا يو مجرم
داسي وخت راځي چي درته سل لاسونه مروړي بيا

يو وخت مي دا لويه گناه كوله نه مي وكړه
له تا مي ستا د زړه كي غلا كوله نه مي وكړه

هغه جمعه د وطن مړو ممبر وبنورا وؤ
ما چي قصه د كربلا كوله نه مي وكړه

بې پامه سترگي رانه واوښتي په لور د ښكلو
ما هم د شېخ غوندي تقوا كوله نه مي وكړه

لاس مي اوچت كړو ستا د پاره لاس مي ونيوى چا
پرون مي ستا په حق كي دعا كوله نه مي وكړه

پر دې مي وژنې كه مي بل جرم مجرم كړى دى
ستا په رضا به مي رضا كوله نه مي وكړه

د چا دېوال چي دی د کور په دېوال پوري زما
ولي په بد نظر دې لوري ته را گوري زما

د تيارو خلگ په روښان مستقبل نه وي خبر
حکمه خو نه دي ملامت په ما کليوري زما

زما جونگره يې په دغه تور را ورانه کړله
چي ولي اوسې د محل په ساړه سيوري زما

خلگ په يقين وائي د دې تر پښو جنت لاندې دی
ماته دي شک کړ را پيدا ادکي موري زما

مجرمه زه خو شاعري د قام د پاره کوم
سبا به راولي بې کار د غزل توري زما

هم دا احسان به دي ټول عمر يادوم که راځي

دې ته دي غواړمه هرڅه درجاړوم که راځي

که سپينه ورځ وي نور د دې په مـ عناځه پوهېږي

زه به په لپولپو خاوري بادوم که راځي

نامه يې ستا، ته په نېک نام شـ زما بدلون دی پکار

خلگ پرما دي خلگ زه درپاخوم که راځي

نيت دراتلو وکړه راځه وارخطا کېږي به نه

دا ناهواري لاري زه هواروم که راځي

که په ما کلی باروې ودې ته مات يم مجرم

يو مي په وس دی دا يو زه درباروم که راځي

اوس يې راتله دي بې مـعـنا سترگي گرځولا ندي کړې
بنه دی چي نه شي را اشنا سترگي گرځولا ندي کړې

حال به مي څه وي چي په درکي مي دوږېږي خاوري
چي لېږي لېږي د دنيا سترگي گرځولا ندي کړې

زما د غولي په اتڼ شين سترگي اوس شو حيران
چي په نړۍ کي د هر چا سترگي گرځولا ندي کړې

دتيارو خلگ خود زورونه وتيارو ته وهي
چي باندي نه ويني رڼا سترگي گرځولا ندي کړې

مجرمه اوس چي ځان سنگار کړم څوک به وويني ما
دلرې برې پښتونخوا سترگي گرځولا ندي کړې

دنصيب کړېښي که په لاس که په تندي کي وينې
پالگره ياره ! زما لپاره خوځواري کي وينې

يو څه خوشته چي بادار سوال له يو غلامه کوي
خوب چي دراشي کله کله آزادي کي وينې

لږه له ځانه سره گوښېږي لږه کاني ولي
دا دوه خويونه به هرځای په لېوني کي وينې

په سپين وېښته باندي مي مه کړه چي سپين شووېښته
پام مي پر نور وجود کوه که کمزوري کي وينې

بيا خو مجرم يم بايد خلاص مي نه کړې راکه سزا
زما زندگي که د بنده په بندگي کي وينې

چي کاني زما له سره اخلي گړندی بولي ځان
دا خو یو نه دی دلته ، هر سړی ، سړی بولي ځان

دلته بس هر سړي د خپل سر دی قسم خوړلي
چي وار د قام د خدمت راشي نو پرېدی بولي ځان

پښتنه مور که ده هر چاوي سکني دې گڼي
په دې غلط دی هغه څوک چي مېړنی بولي ځان

چي نه په بڼه اونه په بده ورځ پکار شي د چا
ژوندی خونه دی زما په خیال هسي ژوندی بولي ځان

زه خوله وخته ورته وایم هسي دوی نه مني
چي مجرم نه دی لېونی دی لېونی بولي ځان

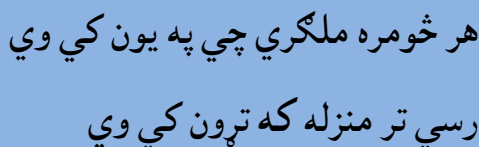
نه په مرهم نه مي په دم استفاده كړې ده
ماپه غمونو كي له زغم استفاده كړې ده

زما د ژوندون د تېرېدو گراني د قام دى او بل
ما د خوشحال له شعره هم استفاده كړې ده

په سترگو وينو خو په ځان يې اخته كړي يوموږ
له ترقۍ نه نور عالم استفاده كړې ده

دا خو ډېر بدكوي چي شعر او شاعر دواړه غندي
له شاعرۍ نه لوى او كم استفاده كړې ده

يو چا وئيل مجرمه توره مي زنگو لاندې كړه
ما وئيل دابنه شو قلم استفاده كړې ده

ست راته د سرد لگېدو کوي
خواند به په مړوند که په ځنگون کی وی

کار به پس له نن خخه پر دې کوؤ
دلته به خونه سترې کېدون کی وي

نه غواړم نور نه غواړم که داسي وي
رايي کړه ژوندون خو چي سکون کي وي

لکھو کہ نہ وہ مجرم یمہ
ستا ذکر بہ زما یہ ہر مضمون کی وی

دا چي ورور له وروره خُلي پېښه څه ده
خپل چي خپل په کانو ولي پېښه څه ده

تر سهاره چي وار نه کوي روان دي
ځي بارېري له خپل کلي پېښه څه ده

زه پر دې تحقيق کومه تحقيق غواړي
هره لار ده ځلي ځلي پېښه څه ده

دا سپی خو دومره هم نه وې صبره
کړي بې ځايه هلي ځلي پېښه څه ده

گناه گار ته مجرم نه وائي مجرم خو
بې گناه مي مجرم لولي پېښه څه ده

رانه ورك دى لويه خدايه خپل دلبر چبري پيداكرم
چي پر لئوم لوري دى تللى مرور چبري پيداكرم

خپل واړه بچي په غېږ کي يوه کونډه دا فرياد کړي
چي نن شپه کړم په کي تېره داسي در چبري پيداكرم

خود مي خواره پښتنه په کورکي سترې ده چي وائي
خلاصوم ځان له چوپړه مقدر چبري پيداكرم

د راتلو امکان خو نشته زما دي حال حوال خو راوړي
د بېلتون په لار سفردى همسفر چبري پيداكرم

له مودو پي کي بندي يم په بند هيڅ راجوړه نه شوه
د خپل فکر له زندانه تېښتم ور چبري پيداكرم

د خلگو په خدمت که مي جانان بد راته گوري
نو خود به دټول کلي جا هلاک بد راته گوري

له لاري څخه چپ نه شې زما د خيال کاروانه
ورو ورو به ځې منزل ته رقيب بد راته گوري

دټولي نړۍ سترگي دي په ما او تا کي گوره
د هر ټبر وگړي انسانان بد راته گوري

باور لرم په ما به خپله لار بدله نه کړي
که هر څومره ملگري د شيطان بد راته گوري

عبدالقادره راز مي دی په دغه تخلص کي
زه هغه مجرم نه يم چي اسمان بد راته گوري

ته هغه سړی یې ؟

بېخي له لري یې لاسونه وهل

چي ورنژدې شوم

نژدې ورغلم

مسکی شورا ته و یې ویل

ته هغه سړی یې زه خطاځونه یم ؟

بڼه حجره دي وه

مېلمانې دي وو

ټنگ ټکور وو

ته بالښت ته ناست وې زه خطاځونه یم ؟

بڼه یاران دي وو

بڼه دوستان دي وو

بڼه خپلوان دي وو

ټول پر تاراټول وو زه خطاځونه یم ؟

بیاچي مي وليدې ناروغه وې

پرېستېرپروت وي

بې روزگار ه وي

څوك دي نه وو زه خطاځونه يم؟

ستاياران څه شوو

ستادوستان څه شوو

ستاخپلوان څه شوو

موردي ټول ويل يې زه خطاځونه يم؟

بيادي وينم بڼه ياران دي

بڼه دوستان دي

بڼه خپلوان دي

ډلي ډلي زه خطاځونه يم؟

زماپه خيال

كه اسمان دي دزمري په خوله كي وركي

د زمري په خوله كي مه پرېږده همت

خوشال وائي زه خطاځونه يم؟

د خان ناروا

په خو مره خیال مي خړولی و
عکس د شهید ورور پر دېوال د کوټې
ما وئیل زه به پرې خپل زړه سپروم
هم وو بنائست هم وو مشال د کوټې

دا رنگه نور عکسونه هم وو هلته
چي هغه ټول زما نژدې خپلوان وو
هم وو په دې عکسو کي زما عکسونه
چي زما خوښ وو، هم و ما ته گران وو

خو یوه ورځ مي ته کوټې ته راغلې
زما ساده کچه حجرې ته راغلې
په دې عکسونو کي دي ښه وکتل
چي کله زما غریب خانې ته راغلې

چي ټپ کښي ستا د خوښي خلگ نه وو
له تايې ستا لاس نیوی نه غوښتلو
په خپله خوښه يې کار خپل کولو
وو خو مجبوره شی يې نه غوښتلو

بیا دی نو غاری کړې تازه وئیل دی
دا اوس کوټه که بت خانه ده وروره
چي پکي شا وخوا عکسونه وینم
ستا سو عجه عقیده ده وروره

ته لا خبر نه یې تر اوسه پوري
عکسونه خو مړه ناروا دي وروره
دلته دې ځای ته فرشتې نه راځي
دا زموږ خلگ ، ډېر گمرا دي وروره

ما وئیل هو مشره صحیح وايي ته
سبا به ټوله تصویران سپڅمه
تصویر د ورور تصویر د ځان سپڅمه
د دې کوټې واړه بتان سپڅمه

تا وئیل دغه خو بس فرض دی زما
د حق په لاره خپل دوستان خبر کړم
ده وظیفه زما د حق وئیلو
باید چي هر یو مسلمان خبر کړم

خالي فرېمونه په دېوال پاته شول
ما تصويران په اور کي وسپړلو
د ټوله ژوند ، هغه يادگار عکسونه
ماتېر دوران په اور کي وسپړلو

خو يوه ، ورځ درته حيران شومه زه
سوچو کي غرق شوم پرېشان شومه زه
تا چي و ما ته نصيحت کړي و
هغه کي وړک شوم سرگردان شومه زه

ستا په موټر کي سټ تصوي را ټال وو
ور سره څنگ کي بل وزير را ټال وو
بل دي د ښار د گوند امير را ټال وو
په ژپ ښائسته نري ځنځير را ټال وو

ورته ليکلي ؤ چي زموږ مشران
دي زنده باد وي زنده باد همېشه
الله دي گوند له بدو سترگو ساتي
بيا به موږ هم يو په اباد همېشه

اوس فرشتې دلتہ راځي اوکنه
تا د سفر دعا ته پرېږدي اوکنه
له حادثې نه دي ساتي اوکنه
اوس دي لږ هم مدد کوي اوکنه

ځکه مي تا باندي اوس شک شو پيدا
دا څه چي وائي هغه څله نه کړې
څنگه به ستا خبري ومنمه
ته چي دا ښه کارونه خپله نه کړې

تا به وئيل دي تصويران ناروا
دغه دي خاص لکه بتان ناروا
اوس دي په خپله خپل تصوير ټال کړی
اوس ولي نه وينې د ځان ناروا

کله چي له موږه څخه مينه مروړه شوه
دادبدبختی بلا لاوره زوروره شوه

اوس دکومي محکي سپېلني ورته لوگی کړمه
خدایا کورنی مي د دېوانو له نظره شوه

ماچي د اوبوپه غای په اوبنکواوبوله تل
نه پوهېږم هـ غه ونه ولي بې شمـره شوه

تل يې مات بنگړي اومات منگی رانه تپوس کوي
هـ غه پېغلـه څه شوله چي ورکه له گوډره شوه

خاص لکه پر غوړلوبي چي تېري کړې سړې اوبه
داسي دمـجـرم هـره خبره بې اثره شوه

هــره دگورشـپه چي زه پـرکورکوم
دا خـوزه لـه مـرگه دژوند پورکوم

نوروتـه چـي رـسي پـرخپـل کورکـلي
زه نـوگـتـه وـلـي دـلاهـ وړکـوم

رنگ مـ ذـهبـ او نـسل تـه يـي نه گورم
قـدربـه دـه رـژونـدي دـم وړکـوم

غـواړمـه لـه خـدایـه شـرمـيـنده غـماز
تـل وړتـه سـوالـونه پـه سـرتـورکـوم

خـان بـه پـه زارۍ تـرې خـلاصـوم مـجرم
زورمـي پـه چـانـه رـسي چي زورکوم

شعري ناول

مينه مروره شوه

عبدالقادر مجرم

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library